

Plan

Styrdokument

KULTURPLAN 2024-2027

Antaget av: Kommunfullmäktige

Datum: 2024-03-27

Gäller från och med: 2024-03-27

Gäller till och med: 2027

Ansvar uppföljning/uppdatering: Servicechef

ULRICEHAMNS
KOMMUN

Våra styrdokument

[Normerande]

Policy - Vår hållning, övergripande

Riktlinjer - Rekommenderade sätt att agera

Regler - Absoluta gränser och ska-krav

[Aktiverande]

Strategi - Avgörande vägval och strategiområden från fullmäktigeberedningar

Program - Avgörande vägval och programområden från andra än fullmäktigeberedningar

Plan - Uppdrag, tidsram och ansvar

Innehåll

1	Vision.....	4
2	Kulturens roll för våra liv	4
3	Kulturpolitikens syfte i ett demokratiskt samhälle	4
4	Kulturplanens syfte	5
5	Bakgrund	5
6	Lagar och styrdokument	5
6.1	Armlängds avstånd	5
6.2	Nationella kulturpolitiska mål	6
6.3	Kulturstrategi Västra Götaland 2024 - 2027.....	6
6.4	Kulturplan Sjuhärad 2024 - 2027.....	6
6.5	FN:s barnkonvention.....	7
6.6	Agenda 2030	7
7	Nulägesbeskrivning.....	7
8	Kulturutveckling i Ulricehamn 2024 - 2027	8
8.1	Barns och ungas rätt till kultur	8
8.2	Ett likvärdigt och utvidgat konst- och kulturliv med väsentlig delaktighet	9
8.3	Samverkan mellan kommunens kulturverksamhet, föreningsliv, studieförbund och andra kulturaktörer.....	10
8.4	Gestaltad livsmiljö och kulturella platser	11
8.5	Kulturarv, kulturmiljö och kreativa branscher	12
8.6	Bibliotek och demokrati	13

1 Vision

Ulricehamns kommun strävar efter att skapa ett rikt och inkluderande kulturliv som berikar och engagerar alla invånare. Genom samarbete, tillgänglighet och mångfald strävar kommunen efter att skapa en kreativ och levande kommun att verka och bo i. Kulturlivet spelar en stor roll i hur ett samhälle uppfattas. I Ulricehamn vill vi främja kulturen även för den gemensamma glädjen och delande av kulturella skatter.

Tillsammans mot framtiden är kommunens vision 2040 vilket också inbegriper utvecklingen av Ulricehamns kulturliv. I vision 2040 lyfts kulturen på olika sätt och kulturplanen tar särskilt fasta på några meningar i visionen; Vi har en stark gemenskap och en kultur av delaktighet. I Ulricehamns kommun finns tryggheten att våga växa - både som människa, företag och förening. Här finns livsglädje för alla – oavsett om du drömmer om ett rikt idrotts-, friluftsliv- eller kulturliv.

2 Kulturens roll för våra liv

Konst och kultur har den unika förmågan att kunna förmedla människors berättelser, erfarenheter och tankar. Det stärker våra möjligheter att se världen med andras ögon och förstå den på nya sätt. Genom att utforska och belysa tankar, erfarenheter och samhällsfrågor från olika perspektiv kan kulturyttringar också berika och främja en fortlöpande dialog, vilket är grundläggande för en levande och stark demokrati.

Konstnärliga och kulturella uttryck måste få utmana konventionella idéer och främja nya perspektiv. Därför är det viktigt att konst och kultur får verka fritt. På så sätt kan konst och kultur ge upplevelser som vi kan bära med oss genom livet och bli viktiga källor till självreflektion och kritiskt tänkande.

3 Kulturpolitikens syfte i ett demokratiskt samhälle

Kulturpolitik handlar om att främja ett levande och oberoende kulturliv, där yttrandefrihet och konstens självständighet är hörnstenar.

Kulturpolitik handlar också om att erbjuda reella möjligheter att delta i kulturlivet – det vill säga att få möta och uppleva olika kulturyttringar och att få ge uttryck för egen kreativitet.

4 Kulturplanens syfte

Kulturplanens syfte är till för kommunens insatser för konst- och kulturverksamhet i Ulricehamns kommun samt i dialogen med samverkanspartners, såsom regionen, delregionen, folkbildning, föreningsliv, näringsliv och andra aktörer.

En kulturplan är ett viktigt verktyg för att bevara, främja och utveckla en kommuns kulturella kapital. Det gynnar både invånare och kommunen som helhet.

Av planen ska det framgå vilka insatser som ska göras och vem som ansvarar för att de genomförs. Det ska även vara tidsatt.

Kulturplanen är skriven som ett måldokument genom att den beskriver ett önskat läge vid planperiodens slut. Meningen är att politiska företrädare, allmänhet och professionella i och utom kommunen ska få en bild av den utveckling Ulricehamns kommun vill nå med hjälp av kulturverksamheten.

5 Bakgrund

För perioden 2024 – 2027 ska Ulricehamns kulturplan utgå ifrån de nationella kulturpolitiska målen, Västra Götalands kulturstrategi ”Ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland”, Kulturplan Sjuhärad 2024 - 2027 samt Ulricehamns kommuns vision 2040 ”Tillsammans mot framtiden”. Dessutom tar planen hänsyn till FN:s barnkonvention och Agenda 2030.

I framtagandet av kulturplanen har deltagare från såväl förvaltning, kommunala bolag, som föreningar och studieförbund samt enskilda kulturutövare, tydligt framhållit vikten av kulturens egenvärde, kulturens demokratiska grund och kulturens kraft i samhällsbygget.

6 Lagar och styrdokument

Det finns lagstiftning och styrande policys och mål på nationell, regional och delregional nivå som denna kulturplan behöver utgå från. Nedan anges den lagstiftning, styrdokument med mera som beaktats i samband med framtagandet av planen.

6.1 Armlängds avstånd

Denna princip är ett organisations- och förhållningssätt som syftar till att skydda den konstnärliga friheten. Enligt principen ska politiker och tjänstepersoner avstå från att styra kulturens och konstens innehåll.

Principen om armlängds avstånd är besläktad med de principer som i demokratiska länder upprätthåller fria medier, oberoende forskning och ett självständigt rättsväsende. Den är även besläktad med den tillit till professionernas kunskap som bör råda inom hälso- och sjukvården.

6.2 Nationella kulturpolitiska mål

Målen för kulturpolitiken är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå de kulturpolitiska målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

6.3 Kulturstrategi Västra Götaland 2024 - 2027

Kulturstrategin pekar ut fem kulturpolitiska utvecklingsområden:

- Vidgat deltagande
- Konstnärligt skapande
- Samverkan och synergi
- Digitalisering, samt
- Internationalisering.

Inom varje område finns utpekade prioriteringar som utgör riktlinjer för insatser inom den regionala kulturpolitiken under perioden.

Strategin är menad att vägleda och inspirera samarbetsparter, exempelvis kommuner och kommunalförbund i Västra Götaland, liksom de organisationer som utvecklar och möjliggör kulturen i Västra Götaland.

6.4 Kulturplan Sjuhärad 2024 - 2027

För att identifiera de prioriterade områdena inom Sjuhärad har Sjuhärads kommunalförbund en delregional kulturplan, "Kulturplan Sjuhärad". Kulturplanens roll är att identifiera områden som kommunerna gemensamt vill prioritera och att verka inspirerande för de som vill samverka. Kommunalförbundet leder och håller ihop arbetet med hjälp av de kulturnätverk som bildats av kommunerna.

Planen pekar ut sex prioriterade områden:

- Barn och ungas rätt till kultur
- Bibliotek, demokrati och läsfrämjande
- Kulturskola
- Kultur och samhällsbygge
- Kultur och lokal utveckling
- Kultur och lokalt engagemang

6.5 FN:s barnkonvention

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen en del av svensk lag. Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. Barnkonventionens fyra grundprinciper slår fast att alla barn upp till 18 års ålder har samma rättigheter och lika värde, rätt till liv och utveckling, rätt att få sitt bästa beaktat vid alla beslut som berör dem samt rätt att uttrycka sin mening och att få den respekterad.

6.6 Agenda 2030

Kulturella aspekter spelar en central roll för att den övergripande 2030-agendan ska bli framgångsrik, även inom områden där kopplingar bara kan finnas implicit. I praktiken innebär det att kultur i hela sin bredd är centrala komponenter i mänsklig och hållbar utveckling. Det är allt från aktivt deltagande i kulturlivet, kulturell frihet, materiellt och immateriellt kulturarv till olika kulturella uttryck. De kan också ha positiva effekter inom andra områden av hållbar utveckling.

7 Nulägesbeskrivning

Kommunens kulturverksamhet omfattar tre huvudområden: allmäncultur, bibliotek och kulturskola.

Inom verksamheten för kultur och fritid finns bibliotek och allmänculturen. Biblioteket utgör den främsta kulturinstitutionen och är reglerad av bibliotekslagen. Biblioteket består av stadsbiblioteket samt filialer och utlåningsstationer på nio orter.

Allmänculturen inbegriper till största del programverksamhet, arrangemang, skolkultur, skapande skola projekt, konst och konstnärlig gestaltning, kultur för äldre och kulturarv. Stöd och bidrag till föreningslivet och folkbildningen hör också till allmänculturen. Det finns en museisamling och arbetet med det sker enligt politiskt antagen riktlinje för förvaltning av museisamlingen.

Kulturskolan finns inom sektor lärande och bedriver verksamhet för barn och unga. Elever undervisas enskilt och i grupp och mycket av undervisningen sker i Kulturskolans egna lokaler, men pedagogerna åker även ut till skolorna i kommunen och bedriver sin undervisning. Kulturskolan strävar efter att främja tillgänglighet, delaktighet och likvärdighet inom lärandesektorn, med fokus på musik, sång, film/animation och show/teater.

I arbetet med framtagandet av kulturplanen så har ett antal utmaningar blivit tydliga. Kulturplanen för perioden 2024–2027 kommer att satsa på att främja en jämlik kulturscen, utveckla kulturella möjligheter för unga, öka inkludering och sträva efter väsentligt deltagande från alla kommuninvånare, med fokus på svenskar med utländsk bakgrund.

8 Kulturutveckling i Ulricehamn 2024 - 2027

För perioden 2024 – 2027 ska Ulricehamn kommun arbeta med insatser utifrån sex prioriterade områden, baserat på de behov som finns hos kulturlivets olika aktörer kopplat till Västra Götalands kulturstrategi och den Sjuhärads kulturplan.

Prioriterade områden för Ulricehamn 2024 - 2027

- barn och ungas rätt till kultur
- ett utvidgat, likvärdigt konst- och kulturliv med väsentlig delaktighet
- samverkan mellan kommunens kulturverksamhet och civilsamhället
- gestaltad livsmiljö och kulturella platser
- kulturarv, kulturmiljö och kreativa branscher
- biblioteket och demokrati.

Nedan ges en beskrivning för det prioriterade området och med ett antal punkter för uppdrag inom området. Det finns även några uppdrag som är ansvarssatta.

8.1 Barns och ungas rätt till kultur

Enligt FN:s barnkonvention har barn och unga rätt att fullt delta i konst- och kulturlivet, inklusive möjlighet att påverka utformningen. Den delregionala planen betonar att kulturvanor grundläggs i barndomen och att det är samhällets ansvar att säkerställa tillgång till konst och kultur för alla barn, särskilt de som riskerar att bli utan. Mötet med professionell konst och kultur i barndomen kan inspirera till eget skapande och skapa långvarigt intresse för konst och kultur. Skolan som är en viktig plattform

för att introducera kulturella uttryck och skapande processer följer det obligatoriska dokumentet Kulturtrappan i Ulricehamn. Kulturskolan spelar en roll i att utveckla barns och ungas skaparförmåga samt främja bildning och kulturintresse och som ska gälla alla barn oavsett funktionalitet och bostadsort.

Inom kommunen kommer förvaltningen att arbeta under planperioden med:

- Främja barn och ungas rätt till kulturupplevelser oavsett funktionsförmåga.
- Utveckla ungt arrangörskap.
- Hitta metoder som stöttar elever som vill utvecklas vidare efter kulturskolan.
- Utred möjligheten att utveckla en verksamhet för barn med funktionsvariationer som en del av Kulturskolans verksamhet.

Barns-och ungas rätt till kultur	Uppdrag	Tidsram	Ansvar
	Revidera Kulturtrappan och ta fram en barnkulturplan.	2024 - 2027	Bibliotek och allmänkultur

8.2 Ett likvärdigt och utvidgat konst- och kulturliv med väsentlig delaktighet

Konst och kultur ska vara tillgängligt och inkluderande för alla i hela kommunen oavsett bostadsort, ålder, kön, etnisk bakgrund, samhällsklass, sexuell läggning, funktionsförmåga, kunskapsnivå eller religiös övertygelse.

Att engagera sig i kulturlivet och ägna sig åt eget skapande främjar samhörighet och välbefinnande. Det är inte tillräckligt att bara erkänna kulturens betydelse; att inkludera fler berättelser och perspektiv berikar samhället.

Alla invånares kreativitet och kompetens är av betydelse för Ulricehamns utveckling och är en förutsättning för ett jämlikt och jämställt kulturliv. Rättighetsbaserat arbetssätt är ett förhållningssätt som ställer människan och de mänskliga rättigheterna i främsta rummet och bör vara en parameter i den kulturverksamhet som bedrivs i kommunen.

Väsentlig delaktighet betyder att man både ska kunna vara medskapare som att ta del av kulturutbudet.

Inom kommunen kommer förvaltningen att arbeta under planperioden med:

- Främja en jämlik kulturscen och tillgängliggör kultur oavsett bostadsort.
- Stärk kunskap i interkulturell dialog och rättighetsbaserat arbetssätt.
- Hitta metoder för att möta nya målgrupper och samverka tvärhorisontellt.
- Främja samverkan med konst- och kulturaktörer inom det fria kulturlivet.
- Utveckla arbetet med kultur- och konstnoder.

Ett likvärdigt och utvidgat kulturarv med väsentlig delaktighet	Uppdrag	Tidsram	Ansvar
	Undersök kulturlotsar för att stärka integration via kultur.	2024 - 2027	Kultur och fritid

8.3 Samverkan mellan kommunens kulturverksamhet, föreningsliv, studieförbund och andra kulturaktörer

Individens utveckling främjas av ett aktivt föreningsliv, folkbildning och ett varierat kulturutbud. Starka studieförbund är en viktig del i en kulturell infrastruktur och för många en möjlig väg in i ett konstnärligt yrke. Individens möjlighet att växa ökar tillsammans med ett aktivt föreningsliv, en mångsidig folkbildningsverksamhet och ett mångsidigt kulturliv.

Folkbildningen med sin mångfald av verksamheter bidrar till den kommun som Ulricehamn är idag. Dessa aktörer besitter olika resurser som pengar, kunskap, kompetens, metoder, lokaler, teknik och nätverk. Genom möten och utbyten av kunskap och samverkan kan vi inspireras och växa

tillsammans. Samverkan har en viktig roll för en hållbar tillväxt och för ett attraktivt Ulricehamn.

Inom kommunen kommer förvaltningen att arbeta under planperioden med:

- Främja samverkan med det fria kulturlivet och kulturella branscher.
- Utveckla samarbetet och samverkan med studieförbunden och föreningslivet.
- Tillsammans med studieförbund och föreningslivet hitta fler arenor för det demokratiska samtalet.

8.4 Gestaltad livsmiljö och kulturella platser

Politikområdet Gestaltad livsmiljö är ett synsätt som måste finnas med i allt som berör vår fysiska miljö. Begreppet omfattar arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Viktigt med en helhetssyn på utformningen av våra livsmiljöer vilket kräver samverkan och att bjuda in medborgaren till att kunna påverka den gemensamma omgivningen.

Den offentliga konsten är viktig i våra vardagsmiljöer och en demokratisk angelägenhet - alla förtjänar att ha tillgång till konstupplevelser. Offentlig konst finns i våra gemensamma utrymmen och berör ärenden som angår samhället som helhet. Den offentliga konsten kan skapa nya sammanhang och förändra upplevelsen av en plats.

Ulricehamn tillämpar "enprocentsregeln", dvs cirka en procent av den totala budgeten avsätts för konstnärlig gestaltning vid ny-, om- och tillbyggnad. Kommunen kopplar på barnperspektivet i denna regel vilket gör Ulricehamn unik.

Det nya kulturhuset kommer bli en viktig mötesplats för kommunens alla invånare.

Inom kommunen kommer förvaltningen att arbeta under planperioden med:

- Samverka horisontellt inom området konstnärligt skapande och gestaltad livsmiljö.
- Hitta former för delaktighet för kommuninvånare vad gäller det nya kulturhuset.

Gestaltad livsmiljö och kulturella platser	Uppdrag	Tidsram	Ansvar
	Ta fram en ny riktlinje för offentlig gestaltning	2024 - 2027	Kultur och fritid

8.5 Kulturarv, kulturmiljö och kreativa branscher

Kulturarv inkluderar både materiella och immateriella uttryck som traditioner, språk, konstverk, arkiv, historiska lämningar, kulturmiljöer och landskap. Det förändras kontinuerligt genom människors skapande över tid.

Kulturella och kreativa företag fokuserar på kultur och kreativitet som affärsidé. Dessa företag bidrar till kommunens tillväxt och attraktivitet samt öppnar för nya marknader. Genom att koppla ihop näringslivet med Ulricehamns historiska platser kan turismen utvecklas för att stärka besöksnäringen i kommunen.

Kulturmiljö innefattar den omgivande miljön där kulturella och historiska värden finns bevarade, såsom platser, byggnader, områden och landskap. Det är viktigt att bevara detta för att förstå och skydda historiska, kulturella och sociala värden för framtida generationer.

Genom att identifiera viktiga platser och händelser kan Ulricehamns identitet förstärkas och kommuniceras genom berättelser och storytelling, både analogt och med digitala lösningar. Digital teknik kan användas kreativt för att levandegöra kulturarvet och lokalhistorien samt attrahera nya målgrupper. Viktigt att välkomna kritiska diskussioner om kulturarv som en faktor för att skapa identitet i ett mångkulturellt samhälle

Inom kommunen kommer förvaltningen att arbeta under planperioden med:

- Samarbeta mellan skolkultur och kulturskolan i projekt som rör kulturarvet.
- Samverka med hembygdsföreningar och näringslivet för att marknadsföra nyckelplatser och specifika händelser med kulturarvet i fokus.
- Levandegöra kulturarvet och lokalhistorien med bland annat digitala lösningar.

Kulturarv, kulturmiljö och kreativa branscher	Uppdrag	Tidsram	Ansvar
	Ett kulturmiljö-program ska tas fram.	2024 - 2027	MSB

8.6 Bibliotek och demokrati

En av de viktigare kulturinstitutionerna i en kommun är biblioteken. Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, främja litteraturens ställning och intresset för bildning och kulturell verksamhet.

Demokratierna i världen är på tillbakagång och många stegvisa nedmonteringar av demokratins institutioner sker världen över.

Biblioteksverksamheten är lagstadgad på regional och kommunal nivå, och i Ulricehamn finns en biblioteksplan.

Biblioteken ska vara trygga platser där alla, oavsett bakgrund, känner sig välkomna. De fungerar som demokratins arenor, främjar yttrandefrihet och bekämpar desinformation genom medie- och informationskunnighet. Biblioteken är avgörande för att rusta samhället inför utmaningarna i den digitala eran.

Inom kommunen kommer förvaltningen att arbeta under planperioden med:

- Främja insatser på biblioteket som stärker det demokratiska samtalet och problematiserar samhällsfrågor.
- Främja insatser och stärka arenor för yttrandefrihet och demokrati.